

Rapport 2007:75

Arkeologisk utredning etapp 1

Fiberkablar bland bebyggelse- lämningar på Vikbolandet Arkösund - Rönö och Arkösund - Kättinge

Häradshammar, Jonsberg och Rönö socknar
Norrköpings kommun
Östergötlands län

Kjell Svarvar

Fiberkablar bland bebyggelse- lämningar på Vikbolandet

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning och bakgrund	4
Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat av kartstudier	5
Resultat av specialinventeringen	5
Referenser	7
Tekniska uppgifter.	10
Bilaga 1. Beskrivningar av de påträffade lämningarna	11

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

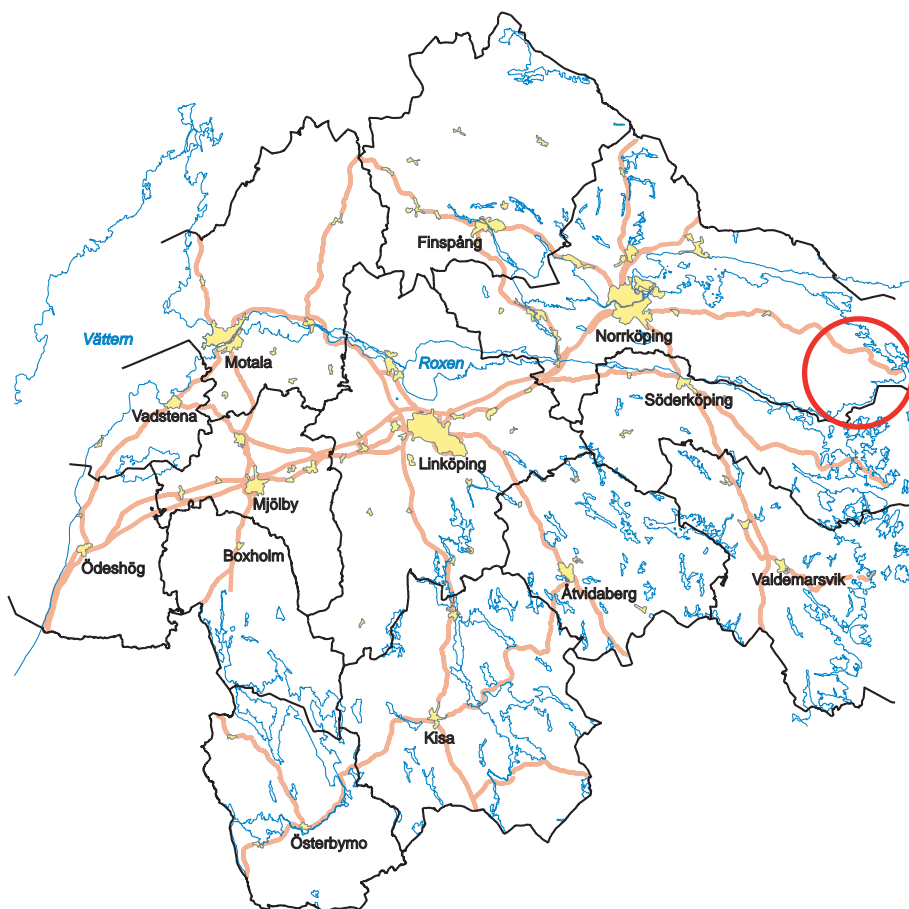
Sammanfattning

Inför planerad schaktning för nya fiberkablar på sträckorna Arkösund – Kättinge och Arkösund - Rönö utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning, etapp 1. Det aktuella arbetet berörde en ca 28,5 km lång sträcka varav stora delar av schaktningsarbetet utfördes längs vägkant och i äldre banvall.

På tio lokaler utefter eller i omedelbar närhet till de aktuella kabelsträckningarna påträffades sedan tidigare ej registrerade forn- och kulturlämningar (ÖLM 1-10). Dessa utgjordes bl a av fyra torplämningar och två gårdstomter. Fyra av dessa bedömdes uppfylla de gällande kraven för fast fornlämning.

Ingen av de nyfunna lämningarna eller någon sedan tidigare känd forn- eller kulturlämning kom att direkt beröras av det aktuella schaktningsarbetet varför ytterligare antikvariska åtgärder ansågs vara omotiverade. De forn- och kulturlämningar som påträffades under utredningen inrapporterades till Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesregister FMIS efter avslutat fältarbete.

Kjell Svarvar
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Blå kartans blad 85 Valdemarsvik med utredningssträckorna markerade. Skala 1:100 000.

Inledning och bakgrund

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning etapp 1 inför planerad schaktning för nya fiberkablar på sträckorna Arkösund – Kättinge och Arkösund – Rönö, Häradshammar, Jonsberg och Rönö socknar i Norrköpings kommun. Totalt kom en ca 13 km lång sträcka av schaktningsarbete på sträckan Arkösund-Rönö att beröras varav ca 4,8 km kom att löpa i befintligt schakt. På sträckan Arkösund-Kättinge utfördes schaktning utefter en ca 15,5 km lång sträcka, varav ca 10,5 km i en äldre banvall.

Den arkeologiska utredningen etapp 1 utfördes den 19/10 och 17/11 2006 efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var Telia Sonera som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Den arkeologiska utredningen och rapportarbetet utfördes av Kjell Svarvar.

Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö

Det berörda området är beläget i Häradshammar, Jonsberg och Rönö socknar i Norrköpings kommun. Området kännetecknas av småkuperade skogsmarker, till viss del uppbrutna av odlingsmark och bebyggelse. De aktuella sträckorna berör Vikbolandets allra östligaste delar, från Kättinge och Rönö i väster till Arkösund och havskusten i öster.

Den kända fornlämningsbilden i det aktuella området utgörs till stor del av lämningar från perioden äldre järnålder till yngre järnålder. Dessa utgörs av ensamliggande gravar, gravgrupper och gravfält. Nordöst om Rönö kyrka har Rönö kungsgård varit belägen, vilken uppfördes på 1500-talet men blev nedbränd 1719. Kring Rönö återfinns två större gravfält av yngre järnålderstyp vilket pekar på en kolonisation av området under denna tid (Länsstyrelsen 1983).

Schaktningsarbetet kom till stor del att löpa utefter låglänt mark på nivåer under 10 m ö h. Trots detta passerar sträckningen områden där sedan tidigare kända fornlämningar i form av ensamliggande gravar och gravgrupper är belägna på intilliggande höjder. Förutom sträckningen utefter en äldre järnvägsbank på sträckan Arkösund-Kättinge kom kabeln till största del att löpa utefter vägar och i låglänt åkermark.

En del arkeologiska utredningar och undersökningar har tidigare genomförts i aktuellt exploateringsområde. Inför en planerad golfbana i Arkösund genomfördes en arkeologisk utredning etapp 1 inom fastigheten Nordanskog, strax väster om Arkösund samhälle. Utredningsområdets norra och södra gränser sammanföll med de nu aktuella kabelsträckningarnas anslutning till Arkösund. Den norra sträckan (Kättinge-Arkösund) löper i äldre järnvägsbank och

den södra (Rönö-Arkösund) utefter väg anslutande till nämnda utredningsområde. Vid den arkeologiska utredningen påträffades en osäker stensättning och kulturlämningar i form av en stenbro och fördämningssvall mm. Dessutom registrerades Nordanskogs gårdstomt (bebyggd) i fornminnesregistret (Helander och Nilsson 2005).

Under senare tid har ett tämligen omfattande arbete med om- och nybyggnation av elnätet i berört område föranlett ett flertal arkeologiska utredningar. Vid dessa arbeten har jordkabel i regel placerats i låglänt terräng vilket medfört att fast fornlämning inte berörts eller bedömts beröras i någon större omfattning. Dessa arkeologiska utredningar har bl a genomförts i och i närområdet av delar av de nu aktuella kabelsträckningarna. Utefter sträckan Arkösund-Kättinge har exempelvis arkeologiska utredningar tidigare utförts i områdena kring Skriketorp-Källtorp och Fettsätter-Mönnerum. Närområdet av sträckan Arkösund-Rönö har tidigare berörts av arkeologisk utredning i områdena kring Isnäs-Stenvik-Nordanskog (Räf 2006).

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att fastställa huruvida fast fornlämning skulle komma att beröras av det planerade arbetet. Utredningen skulle även se på möjligheten att justera kabelsträckningen så att fornlämning inte kom att beröras.

Lämningar som påträffades vid utredningen skulle dokumenteras avseende typ och utbredning.

Utredningen skulle också ge förslag på vidare antikvariska åtgärder på de platser där fornlämning eller möjlig fornlämning var belägen inför exploatering.

Metod och dokumentation

Utredningen innehöll tre huvudmoment:

- Kart- och arkivstudier
- Fältdarbete
- Sammanställning av resultaten i rapportform

Utredningen kom att inledas med en kart- och arkivgenomgång inklusive rektifiering av historiskt kartmaterial. Därefter genomfördes en specialinventering i fält. Lämningar som påträffades dokumenterades genom upprättande av beskrivning i enlighet med Riksantikvarieämbetets praxis samt lägesbestämdes med GPS-inmätning. I föreliggande rapport redovisas dessa efter preliminär nummerserie.

De forn- och kulturlämningar som påträffades under utredningen inrapporterades till Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesregister FMIS efter avslutat fältdarbete.

Resultat av kartstudier

Inledande kartstudier visade att ingen sedan tidigare registrerad forn- eller kulturlämning skulle komma att beröras av det aktuella arbetet. En historisk kartanalys uppvisade dock en rad lokaler som inte befanns vara registrerade i fornminnesregistret i kabelsträckningens närhet. En del av dessa kunde uppfylla gällande krav för lagskyddad fast fornlämning. Det aktuella arbetsområdet har inte omfattats av några större exploateringar vilket medfört att förhållandevis få arkeologiska insatser genomförts i området.

Kartstudierna visade sålunda att en riktad fältinventering på excerptmaterialet var av största vikt på grund av områdets dåliga inventeringsläge. Fältinventeringen kom därför att riktas mot det framtagna historiska kartmaterialet i kombination med en besiktning av den planerade kabelsträckan. Besiktningen syftade i första hand till att fastställa ifall kabelsträckningen kunde komma att beröra områden där risk förelåg för ovan mark ej synliga fornlämningar.

Resultat av specialinventeringen

Fältinventeringsarbetet inriktades på det framtagna excerptmaterialet vilket visade på två tidigare ej registrerade forn- och kulturlämningslokaler utefter sträckan Arkösund – Kättinge och åtta lokaler på sträckan Arkösund – Rönö. En riktad inventeringsinsats genomfördes till dessa lokaler för att registrera lämningarna och inrapportera dessa till det digitala

fornminnesregistret (FMIS). Under fältarbetets gång kunde det samtidigt fastställas huruvida lämningarna skulle komma att beröras av det planerade schaktningsarbetet.

Under fältarbetet registrerades 10 forn- och kulturlämningslokaler varav 4 bedömdes uppfylla gällande krav för lagskyddad fast fornlämning (ÖLM 2, 4, 6 och 7). Av de påträffade och registrerade lämningarna utgjordes 2 lokaler av historiska gårdstomter (Mönsebo och Timmerdahl gamla tomter) och 4 lokaler av torplämningar. De övriga lokalerna bestod av en fördämningsvall, en sågverkslämning, en tegelbrukslämning och en plats för kvarn enligt äldre kartmaterial (se fig 3). Under fältarbetet gjordes bedömningen att ingen av de påträffade lokalerna skulle komma att direkt beröras av det planerade schaktningsarbetet. Vid besiktning av de övriga delarna av kabelsträckningen gjordes bedömningen att vidare arkeologiska insatser inte skulle komma att krävas eftersom schaktsträckan till största del berörde låglänta områden och löpte utefter väggkant samt i en äldre banvall.

De under fältinventeringen påträffade och registrerade lämningarna (ÖLM 1-10) har erhållit fornlämningsnummer RAÄ 528, Häradshammar sn, RAÄ 36 och 37, Rönö sn och RAÄ 194, 195, 196, 197, 198, 199 och 200, Jonsberg sn. För beskrivningar av lämningarna se bilaga i denna rapport eller respektive RAÄ nummer i det digitala fornminnesregistret (FMIS).

Obj id	Socken	Lämningstyp	Beskrivningsord	Antikvarisk status	Kart ref	Kommentar
ÖLM 1	Häradshammar	Lägenhetsbebyggelse	Torplämning	Övrig kulturhist lämn	Häradskarta	Torpet Marieborg
ÖLM 2	Jonsberg	Bytomt/gårdstomt	Gårdstomt	Fast fornlämning	05-JON-18	Mönsebo gård 1696
ÖLM 3	Jonsberg	Dammvall	Fördämningsvall	Övrig kulturhist lämn	Häradskarta	
ÖLM 4	Jonsberg	Bytomt/gårdstomt	Gårdstomt	Fast fornlämning	05-RÖN-7	"Thimberdall" 1543
ÖLM 5	Jonsberg	Lägenhetsbebyggelse	Torplämning	Övrig kulturhist lämn	Häradskarta	Torpet "Wästra Lund"
ÖLM 6	Rönö	Lägenhetsbebyggelse	Torplämning	Fast fornlämning	D88-35:1	Torpet "Stora Långkiärr" 1751
ÖLM 7	Rönö	Lägenhetsbebyggelse	Torplämning	Fast fornlämning	D88-35:1	Torpet "Lilla Långkiärr" 1751
ÖLM 8	Jonsberg	Tegelindustri	Tegelbrukslämning	Övrig kulturhist lämn	Häradskarta	
ÖLM 9	Jonsberg	Kvarn	Plats för kvarn	Uppgift om	D43-21:1	"Öde qvarn" 1710
ÖLM 10	Jonsberg	Träindustri	Sågverkslämning	Övrig kulturhist lämn	Häradskarta	

Figur 3. Tabell som redovisar påträffade ÖLM-nummer under den arkeologiska utredningen.

Figur 4. Utsnitt ur geometrisk avmätning över Rönö från år 1751 (LMS, akt D88-35:1) som visar de två torpen Stora och Lilla Långkiärr (ÖLM 6 och 7). Enligt lantmäteriakten är torpet Lilla Långkiärr ”sedan år 1690 upbyggt och åker upodlad...”. Vid inventeringstillfället befanns grunden efter torpet Stora Långkiärr, som inte återfinns på den häradsekonomiska kartan (1868-77) över området, vara välbevarad (ÖLM 6). Lämningsarna efter torpet Lilla Långkiärr hade utsatts för sentida täktverksamhet (ÖLM 7).

Mönsebo och Timmerdahl gamla tomter

Vid två lokaler intill aktuell schaktsträcka visade det historiska kartmaterialet på tidigare ej registrerade, idag övergivna, bebyggelseenheter i form av Mönsebo och Timmerdahl gamla tomter, båda belägna i Jonsberg socken (ÖLM 2 och 4).

Mönsebo gårdstomt avtecknas på en arealavmätning från år 1696 (Lantmäteriet i Linköping, akt 05-JON-18). Tomten visade sig under fältinventeringen vara belägen på en mindre moränhöjd med berg i dagen, direkt söder om planerad schaktsträcka. Inom tomtens utsträckning kunde grunden efter mangårdsbyggnad, två husgrunder, en jordkällare och två igenlagda brunnar iaktas. Mönsebo gård kan ännu ses på den häradsekonomiska kartan över området, varför lämningarna befanns vara tämligen välbevarade.

Timmerdahl gårdstomt verkar enligt det historiska kartmaterialet också ha övergivits tämligen sent (se fig 5). Gården kan urskiljas på en arealavmätningsskarta över åtta hemman i Björkekinds härad från år 1695 (lantmäteriet i Linköping, akt 05-RÖN-7) och en rågångregleringskarta från år 1850 (lantmäteriet i Linköping, akt 05-JON-88). På den häradsekonomiska kartan över området saknas dock indikation på bebyggelse. Under fältinventeringen kunde ett övermossat flackt spismursröse iaktas i området. Vid provstick med jordsond framkom tegelflis. Tomten befanns vara belägen på ett småkuperat hållbundet impediment, omgivet av åkermark. Några ytterligare lämningar kunde inte iaktas på platsen. Gården omnämns i namnformen Timberdaal i början av 1500-talet och har sålunda ett troligt medeltida ursprung (Franzén 1937).

Referenser

Länsstyrelsen i Östergötlands län. 1983. *Natur Kultur - miljöer i Östergötland*. Naturvårdsplan och kulturminnesprogram.

Franzén G. 1937. *Vikbolandets by- och gårdnamn*. Uppsala.

Helander A och Nilsson P. 2005. *Arkösunds golfbanan. Nordanskog, Jonsbergs socken, Norrköpings kommun*. Arkeologisk utredning, etapp 1. Rapport UV Öst 2005:11. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar.

Räf E. 2006. *Elkablar på Vikbolandet*. Samlingsrapport. Jonsberg, Kuddby, Östra Husby, Östra Stenby och Å socknar, Norrköpings kommun. Arkeologiska utredningar och arkeologisk förundersökning. Rapport 2006:74. Östergötlands länsmuseum, kulturmiljöavdelningen.

Otryckta källor

Fornminnesregistret för Häradshammar, Jonsberg och Rönö socknar

www.sofi.se/ortnamnsregistret

Kartmaterial

Häradsekonomiska kartan 1868-77, bladnamn Jonsberg, rakid J112-56-19.

Häradsekonomiska kartan 1868-77, bladnamn Gottenvik, rakid J112-56-24.

Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D88-35:1. Geometrisk avmätning, Rönö, 1751.

Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D43-21:1. Geometrisk avmätning, Gottenvik, 1710.

Lantmäteriet i Linköping, akt 05-JON-18. Geometrisk avmätning, Mönsebo, 1696.

Lantmäteriet i Linköping, akt 05-RÖN-7. Geometrisk avmätning, 1695.

Lantmäteriet i Linköping, akt 05-JON-88. Rågångsregleringskarta, 1850.

Figur 5. Utsnitt ur arealavmätningsskarta över åtta hemman i Björkekinds härad från år 1695 (Lantmäteriet i Linköping, akt 05-RÖN-7) som visar läget för Timmerdahl gård. Gården omnämns i namnformen Timberdaal i början av 1500-talet och verkar vara övergiven vid tiden för den häradsekonomiska kartan över området (1868-77). Vid inventeringstillfället kunde ett flackt 0,2 m h övermossat spismursröse iaktas i området (ÖLM 4).

Figur 6. Utdrag ur den digitala översiktskartan med de registrerade lämningarna (ÖLM 1-10) markerade.

Tekniska uppgifter

Plats	Arkösund-Rönö och Arkösund-Kättinge
Stad/socken	Häradshammar, Jonsberg och Rönö socknar
Kommun	Norrköpings kommun
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	-
Ekonomiska kartans blad	087 60 (8H 6a Rönö) 087 61 (8H 6b Stäk) 087 62 (8H 6c Gottenvik) 087 70 (8H 7a Gåsätter) 087 71 (8H 7b Jonsberg) 087 72 (8H 7c Gränsö) 087 73 (8H 7d Arkösund) 087 80 (8H 8a Svenneby)
Koordinater	X6481600-6490450, Y1554350-1566050
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1
Länsstyrelsens dnr	431-11129-06
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
ÖLM dnr	350/06
ÖLM projekt nr	530544
Uppdragsgivare	Telia Sonera
Kostnadsansvarig	Telia Sonera
Projektledare	Kjell Svarvar
Fältarbetstid	19/10 och 17/11 2006
Totalt utreddes	Ca 28,5 km
Fynd	Nej
Foto filmnr	Digitala bilder
Analyser	Nej
Grafik	Kjell Svarvar
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:75 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Beskrivningar av de påträffade lämningarna

ÖLM 1

Torplämning, bestående av en husgrund med spismursröse och en terrasskant.

Husgrunden med spismursröse är 7 x 5 m (ÖNÖ-VSV) och 0,2-0,5 m h bestående av en syllstensgrund av huggna stenar. Spismursröse i NNV kanten, 3,5 m diam och 0,9 m h, av sten och tegel. Husgrunden belägen på en i N, Ö och S stensatt terrass, intill 0,6 m h. Beväxt med en buske och lövsly.

14 m N om husgrunden är en terrasskant med stensatt avslut, 8 m l (NV-SÖ) och 0,3-0,7 m h, av 0,1-0,5 m st naturstenar. Delvis utrasad.

Läget för Marieborg jordetorp enligt Häradskartan 1868-77 över området.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningstyp: Lägenhetsbebyggelse

Ekonomiskt kartblad: 8H 7b Jonsberg

Terräng: Moränavsats NV och SV om åkermark. Skogsmark (blandskog).

Koordinater GPS: X6489320 Y1555470

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 528, Häradshammars sn

ÖLM 2

Gårdstomt, 100 x 65 m (NV-SÖ), bestående av 1 husgrund med spismursrösen, 2 husgrunder, 1 jordkällare och 1 brunn.

Husgrunden med spismursrösen är 12 x 6 m (NÖ-SV) och 0,1-0,2 m h bestående av en syllstensgrund. I NV kanten är två spismursrösen, 2,5 respektive 3,5 m diam och 0,4 respektive 0,7 m h, av sten och tegel.

Husgrunderna, 23 m ÖNÖ respektive 57 m Ö om husgrunden med spismursrösen, är 12 x 5 m (VNV-ÖSÖ) respektive 11 x 5 m (N-S) och 0,1-0,7 m h, bestående av ställvis otydliga syllstensgrunder. Direkt NNV om den V husgrunden är en igenlagd brunn, ca 2 m diam.

Jordkällaren, 38 m ÖNÖ om husgrunden med spismursrösen, är 5 x 3 m (VNV-ÖSÖ) och 0,6 m h, med igenrasad ingång i Ö. Uppbyggd av kallmurad sten och ingrävd i Ö sluttning, 1,4 m dj.

Brunnen, 80 m SÖ om husgrunden med spismursrösen, är 2 m diam med stenlagd kant. Igenfylld.

Direkt N om husgrunden med spismursrösen är en stensatt terrasskant, 5 m l (NÖ-SV) och 0,4 m h.

Läget för Mönsebo gård enligt geometrisk avmätning från år 1696 (Lantmäteriet i Linköping, akt 05-JON-18).

Tomten är övergiven.

Antikvarisk status: Fast fornlämning

Lämningstyp: Bytomt/gårdstomt

Ekonomiskt kartblad: 8H 7b Jonsberg

Terräng: Mindre moränhöjd med berg i dagen. Hagmark.

Koordinater GPS: X6488410 Y1557020

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 194, Jonsbergs sn

ÖLM 3

Fördämningsvall, 135 m l (huvudriktning NNV-SSÖ), 5-8 m br och intill 2,5 m h, av slaggblandad jord och ställvis kallmurad sten utefter kanterna. Efter 60 m åt SSÖ är en 2 m br öppning för vattendrag. Beväxt med lövträd kring kanterna. Lämningen återfinns på Häradskartan över området och har där även utgjort brukningsväg.

Direkt Ö om fördämningsvallen och N om vattendrag är två förhöjningar, 5,5 x 5,5 m (NNV-SSÖ) och 0,7 m h av jord och sten. På platsen ska enligt Häradskartan ha funnits en kvarn.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningstyp: Dammvall

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: Flack åkermark som skärs av mindre vattendrag. Åker- och ängsmark.

Koordinater GPS: X6483852 Y1559392

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 196, Jonsbergs sn

ÖLM 4

Gårdstomt, ca 110 x 80 m (NV-SÖ), ungefärlig utsträckning enligt lantmäterikarta. I områdets SÖ del är ett övermossat spismursröse, 2 m diam och 0,2 m h, av sten och tegel. Inom området är några fruktträd och ställvis kraftigt med slånärsbuskage. Spismursröset beväxt med en enbuske och täta slånärsbuskage. Läget för Timmerdahl gård enligt geometrisk avmätning från år 1695 (Lantmäteriet i Linköping, akt 05-RÖN-7). Ingen bebyggelse återfinns på Häradskartan över området. Tomten är övergiven.

Antikvarisk status: Fast fornlämning

Lämningstyp: Bytomt/gårdstomt

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: Småkuperat hållbundet impediment, omgivet av åkermark. Skogsmark (gles barrskog).

Koordinater GPS: X6483526 Y1559037

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 195, Jonsbergs sn

ÖLM 5

Torplämning, bestående av en husgrund med spismursröse.

Husgrunden är 7 x 5 m (Ö-V) och intill 0,1 m h, bestående av en övermossad syllstensgrund. I N kanten är ett övermossat spismursröse, 4 m diam och 0,8 m h, med rikligt med tegel i ytan. Utanför Ö kanten är en 3 x 2 m (N-S) och 0,5 m h stensamling. Husgrunden beväxt med en gran.

42 m ÖNÖ om husgrunden är spridda syllstenar. På platsen ska enligt Häradskartan ha legat en ekonomibyggnad. I området kring torplämningen är äldre igenväxande åkermark, ställvis omgiven av röjningsrösen.

Läget för torpet Västra Lund enligt Häradskartan 1868-77 över området.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningstyp: Lägenhetsbebyggelse

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: Flack lerig moränmark med berg i dagen. Skogsmark (barrskog).

Koordinater GPS: X6483169 Y1558797

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 197, Jonsbergs sn

ÖLM 6

Torplämning, bestående av en husgrund med spismursröse.

Husgrunden är 7 x 5 m (NV-SÖ) och intill 0,3 m h, bestående av en övermossad syllstensgrund. Vid S hörnet är en övermossad spismursrest, 3 x 2 m (NV-SÖ) och 0,4 m h. Tegelflis kunde iakttas under mossan.

Läget för torpet Stora Långkiärr enligt geometrisk avmätning från år 1751 (LMS, akt D88-35:1). Ingen bebyggelse återfinns på Häradskartan över området.

Antikvarisk status: Fast fornlämning

Lämningstyp: Lägenhetsbebyggelse

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: Hållbunden NÖ sluttande moränmark, SV om åkermark. Skogsmark (blandskog).

Koordinater GPS: X6482302 Y1556261

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 36, Rönö sn

ÖLM 7

Torplämning, ca 50 x 20 m (Ö-V), enligt 1751 års geometriska avmätning. I områdets Ö och V delar är fragmentariska rester av husgrunder. Tomten belägen på åkerholme och N om denna är omfattande spår efter täktverksamhet. I området växer fruktträd.

Läget för torpet Lilla Långkiärr enligt geometrisk avmätning från år 1751 (LMS, akt D88-35:1). Enligt lantmäteriakten är torpet ”sedan år 1690 upbyggt och åker upodlad...”

Antikvarisk status: Fast fornlämning

Lämningstyp: Lägenhetsbebyggelse

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: Hällbunden flack moränmark omgiven av åkermark. Åkerholme.

Koordinater GPS: X6482755 Y1555707

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 37, Rönö sn

ÖLM 8

Tegelbrukslämning, ca 80 x 50 m (NNV-SSÖ), enligt Häradskartan 1868-77 (bladnamn Gottenvik). Centralt i området är 2 husgrunder och i områdets S del är en delvis utrasad syllstensrad synlig i vägslänt. I åkermarken i områdets V del och i vägslänt är kraftigt med tegelflis.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningstyp: Tegelindustri

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk

Terräng: V sluttande moränmark. Åkermark och skogsmark (blandskog).

Koordinater GPS: X6484075 Y1559855

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 198, Jonsbergs sn

ÖLM 9

Kvarnlämning, plats för. Ungefärligt läge för ”öde qvarn” enligt geometrisk avmätning från år 1710 (LMS, akt D43-21:1). Området har senare utgjort platsen för sågverk enligt Häradskartan 1868-77 (bladnamn Gottenvik).

Antikvarisk status: Uppgift om

Lämningstyp: Kvarn

Ekonomiskt kartblad: 8H 6c Gottenvik

Terräng: Mindre bäckravin väster om väg. Skogsmark (blandskog).

Koordinater GPS: X6483932 Y1560014

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 199, Jonsbergs sn

ÖLM 10

Sågverkslämning, ca 75 x 45 m (NNÖ-SSV), enligt Häradskartan 1868-77 (bladnamn Gottenvik). Inom området är en ramp, minst två husgrunder och ställvis stenskoning utefter bäcken. Området kraftigt slybeväxt vid besiktningstillfället.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningstyp: Träindustri

Ekonomiskt kartblad: 8H 6b Stäk och 8H 6c Gottenvik

Terräng: Mindre bäckravin väster om väg. Skogsmark (blandskog).

Koordinater GPS: X6483925 Y1560020

Tilldelat RAÄ nr: RAÄ 200, Jonsbergs sn

Inför planerad schaktning för nya fiberkablar på sträckorna Arkösund – Kättinge och Arkösund - Rönö utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning, etapp 1. Det aktuella arbetet berörde en ca 28,5 km lång sträcka varav stora delar av schaktningsarbetet utfördes längs väggkant och i äldre banvall.

På tio lokaler utefter eller i omedelbar närhet till de aktuella kabelsträckningarna påträffades sedan tidigare ej registrerade forn- och kulturlämningar (ÖLM 1-10). Dessa utgjordes bl a av fyra torplämningar och två gårdstomter. Fyra av dessa bedömdes uppfylla de gällande kraven för fast fornlämning.

Ingen av de nyfunna lämningarna eller någon sedan tidigare känd forn- eller kulturlämning kom att direkt beröras av det aktuella schaktningsarbetet varför ytterligare antikvariska åtgärder ansågs vara omotiverade. De forn- och kulturlämningar som påträffades under utredningen inrapporterades till Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesregister FMIS efter avslutat fältarbete.